

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 167/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Z. F., zastúpenej advokátkou JUD. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv „*podľa čl. 12 ods. 1, 2... čl. 20 ods. 1... čl. 46 ods. 1... a čl. 48 ods. 2*“ Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P/172/2012 a jeho uznesením z 26. apríla 2014, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 445/2013 a jeho uznesením z 18. októbra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. januára 2014 doručená sťažnosť Z. F. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj

„opatrovníčka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv „ podľa čl. 12 ods. 1, 2... čl. 20 ods. 1... čl. 46 ods. 1... a čl. 48 ods. 2“ Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P/172/2012 a jeho uznesením z 26. apríla 2013, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 445/2013 a jeho uznesením z 18. októbra 2013.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že „Uznesením Okresného súdu zo dňa 26. apríla 2013 bola sťažovateľka uvoľnená z funkcie opatrovníka pre osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony T. M. Zároveň súd ustanovil T. M. za opatrovníka Stredisko Evanjelickej Diakónie Bratislava. Krajský súd (na odvolanie sťažovateľky, pozn.) potvrdil prvostupňové uznesenie rozhodnutím zo dňa 18. októbra 2013.“. Okresný súd začal na podnet Okresnej prokuratúry Bratislava II z 3. augusta 2012 konanie o zmene opatrovníka. Dôvodom podaného podnetu bolo trestné oznámenie matky osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony (ďalej aj „opatrovankyňa“) na sťažovateľku, že ako opatrovníčka koná v rozpore so záujmami opatrovankyne.

3. Podľa názoru sťažovateľky sťažnosťou napadnutými rozhodnutiami menovaných všeobecných súdov boli porušené jej „základné práva slobody uvedené v čl. 20 ods. 1/ ústavy, čl. 46 ods. 1/ ústavy a čl. 48 ods. 2/ ústavy zaručeného v čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ najmä z dôvodu, „lebo jej vyjadrenia a dôkazy, ktoré boli do súdneho spisu založené neboli vôbec brané do úvahy“.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo Z. F. na spravodlivý proces podľa čl. 12 ods. 1, 2/ Ústavy SR, čl. 20 ods. 1/ Ústavy SR, čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR a čl. 48 ods. 2/ Ústavy SR zaručeného v čl. 6 ods. 1/ Dohovoru... postupom Okresného súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P/172/2012 a Krajského súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 445/2013 porušené bolo.

2. *Ústavný súd napadnuté právoplatné rozhodnutia Okresného súdu... sp. zn. 49 P/172/2012 a Krajského súdu... sp. zn. 11 CoP 445/2013 zrušuje a vracia vec na ďalšie konanie.*“

5. Ako dôkazový materiál sťažovateľka (okrem iných písomností) pripojila namietané rozhodnutia okresného súdu č. k. 49 P/172/2012-252 z 26. apríla 2013 a krajského súdu sp. zn. 11 CoP 445/2013 z 18. októbra 2013.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.A

K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv postupom okresného súdu

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje

odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

12. O ochrane práv sťažovateľky, ktorých porušenie namietala vo vzťahu k postupu okresného súdu, mal právomoc rozhodovať (a aj rozhodol – pozri bod 2) v odvolacom konaní krajský súd. Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 49 P/172/2012 a jeho uznesenie z 26. apríla 2013.

13. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie označených práv postupom okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

14. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho „*práva na spravodlivý proces*“ zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom ...

15. Ústavný súd už uviedol, že „*predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym*

režimom súdnej ochrany podľa dohovoru“ (napr. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

16. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

17. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké

skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

18. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľky uznesením sp. zn. 11 CoP 445/2013 z 18. októbra 2013 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, resp. dohovoru.

19. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z výsledkov v konaní vykonaného dokazovania a z neho vychádzajúcich právnych záverov. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd oboznámil podstatu skutkových a právnych záverov okresného súdu a odvolacej argumentácie sťažovateľky.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd takto:

«Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p., prejednal vec podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne a sú dané dôvody na zmenu opatrovníka.

Súd prvého stupňa v danej veci vykonal náležité dokazovanie v zmysle § 120 ods. 1, 2 O. s. p., jednotlivé vykonané dôkazy vyhodnotil v zmysle § 132 O. s. p., vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom s právnym záverom ku ktorému po vykonanom dokazovaní dospel, sa plne stotožnil aj odvolací súd.

Podľa § 192 ods. 1, 2 O. s. p...

Podľa § 193 O. s. p...

Podľa §180 ods. 3 O. s. p...

Podľa § 28 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „O. z.“), ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

V danej súvislosti odvolací súd dopĺňa, že osobná starostlivosť o opatrovanca môže ale nemusí tvoriť zložku výkonu opatrovníctva, opatrovník teda nemá vo vzťahu k opatrovancovi aj povinnosť osobnej starostlivosti. Takáto starostlivosť je najčastejšie prítomná za predpokladu príbuzenského vzťahu medzi opatrovancom a opatrovníkom. U cudzej fyzickej osoby nepatriacej do príbuzenskej línie opatrovanca a tiež bez akéhokoľvek predchádzajúceho vzťahu k opatrovancovi však nie je možné ignorovať pohnútky, na základe ktorých sa fakticky bezplatne (za príspevok 73,90 euro mesačne) podujme na výkon celodennej osobnej starostlivosti o opatrovanca, ktorý sa navyše nekontrolovateľne pomáha a vyprázdňuje.

Kým teda osobná starostlivosť o opatrovanca je v rámci zložiek výkonu opatrovníctva fakultatívnou, tak najpodstatnejšími (a to obligatónnymi) zložkami výkonu tejto funkcie je predovšetkým zastupovanie ako i riadna správa majetku opatrovanca, pri ktorých je opatrovník nezastupiteľný a ktoré má vykonávať osobne.

Z uvedeného vyplýva, že pri posudzovaní otázky, či opatrovníctvo plní svoj účel a je na prospech opatrovancovi, nemožno vychádzať iba z faktoru doloženej bezchybnej osobnej starostlivosti, ale je potrebné posudzovať výkon celého komplexu zložiek opatrovníctva, najmä tých podstatných.

Vykonaným dokazovaním súdu prvého stupňa bolo bez akejkol'vek pochybnosti preukázané, že opatrovníčka nespravovala majetok opatrovankyne s tzv. starostlivosťou riadneho hospodára. Je nepochybné, že opatrovníčka nakladala s majetkom opatrovankyne svojvoľne, keď bez potrebného súhlasu súdu, ktorý bola povinná si vyžiadať, vykonala kompletnú rekonštrukciu bytu opatrovankyne a rovnako i vtedy, keď bez súhlasu súdu zrušila jej účet a založila opatrovankyni iný. Odôvodnenie opatrovníčky o zdĺhavosti prípadného súdneho konania o súhlase, s odvolaním sa na dĺžku konania sp. zn. 28 Ps 10/2009, je i podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade bez akéhokoľvek

právneho významu. Neobstojí ani odvolací argument opatrovníčky, že rekonštrukciu vykonala na základe ústnej zmluvy o pôžičke s matkou opatrovankyne A. M.

Hoci opatrovníčka mala na účelom rozsiahlej rekonštrukcie vynaložiť vlastné prostriedky (čo aj s tvrdeným prísľubom ich náhrady zo strany matky opatrovankyne), je v prípade matky opatrovankyne z výsledkov doterajšieho dokazovania zrejme, že ide o osobu bez právneho vzťahu k zrekonštruovanému bytu (keďže výlučnou vlastníčkou je nesvojprávna T. M., a preto sa úspech prípadnej snahy vymôcť náhradu vynaložených prostriedkov od matky opatrovankyne javí nanajvýš pochybným. Opatrovníčke by za tejto situácie zrejme neostalo iné, než požadovať náhradu od osoby, ktorá sa na jej úkor takto bezdôvodne obohatila, teda od samotnej opatrovankyne. Ak potom opatrovankyňa poberá iba dôchodok, ktorý každomesačne pohltia réžie za bývanie a základné potreby, opatrovníčka by ňou vynaložené sumy zrejme mohla vymôcť len za cenu speňaženia bytu, o ktorý tu podľa názoru odvolacieho súdu ide v prvom rade, čím by bola opatrovankyňa pripravená o jediný nehnuteľný majetok v jej vlastníctve.

Údajnú nevedomosť opatrovníčky o obsahu inštitútu opatrovnictva možno celkom vylúčiť faktom, že bola súdom o právach, povinnostiach a význame opatrovnictva riadne poučená (čl. 60 spisu 28 Ps 28/2009), založila sľub opatrovníka, a bola jej vydaná Listina o ustanovení za opatrovníka (čl. 59 spisu 28 Ps 28/2009) obsahujúca jasný obsah výkonu opatrovnictva.

Je treba uviesť, že činnosť opatrovníkov osôb pozbavených spôsobilosti na právne úkony je a má byť kontrolovaná súdom aj prostredníctvom nutnosti vopred daného súhlasu súdu, pokiaľ ide o nakladanie s majetkom opatrovanca v iných než bežných veciach, ktorým sa má zabrániť práve svojvôli opatrovníka smerujúcej priamo či nepriamo k pozbaveniu majetku opatrovanca. Nie je preto prípustné (tak ako práve v prejednávanom prípade), aby dochádzalo k situáciám, kedy opatrovník koná o dôležitých veciach opatrovanca bez súhlasu súdu, ktorý sa tým dostáva do postavenia neinformovaného subjektu bez možnosti zasiahnuť.

Podľa článku 19 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Osobitná ochrana detí a mladistvých je zaručená.

Z citovaných článkov Ústavy a Listiny je potrebné vyvodiť, že ustanovený opatrovník rovnako nie je oprávnený podmieňovať právo styku opatrovankyne s matkou svojim subjektívnym dojmom či názorom o nevhodnom vplyve matky na opatrovankyňu. Oprávnenie na zásah do súkromného a rodinného života osoby nemá byť produktom úvahy zasahovateľa, a neprislúcha ustanovenému opatrovníkovi o prerušení rodinných väzieb rozhodovať, dokonca s tvrdením, že ak by chcela nesvojprávna matka vidieť, môže prísť otvoriť dvere sama.

Keďže doterajší výkon opatrovníctva so zreteľom k už uvedenému nemožno považovať za riadny, je i podľa názoru odvolacieho súdu vhodnou alternatívou ustanovenie Strediska Evanjelickej Diakónie Bratislava, ktoré má v zmysle vyjadrenia k odvolaniu vytvorené všetky podmienky tak pre celodennú starostlivosť o opatrovankyňu, ako i o jej matku, a ako právnická osoba môže opatrovankyňu aj zastupovať pri právnych úkonoch a spravovať jej majetok, pričom v zmysle vyjadrenia strediska budú činiť mesačné finančné náklady opatrovankyne na pobyt v zariadení 600 euro, nakoľko zvyšok je financovaný z príspevkov VÚC.

Pokiaľ odvolaná opatrovníčka v odvolaní namieta, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to, že súd prvého stupňa nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (výsluch ošetrojúcich lekárov ohľadom negatívneho vplyvu prítomnosti matky na zdravotný stav opatrovankyne) je treba uviesť, že odvolací súd v tomto smere nezistil žiadne pochybenia. Vykonanie tohto dôkazu ani odvolací súd nepovažoval za dôkaz smerujúci k objasneniu skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie o zmene opatrovníka ustanoveného opatrovankyni rozhodnutím súdu pre riadne neplnenie si povinností z jeho strany.

Odvolací súd z uvedených dôvodov uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p...»

20. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu (v spojení s uznesením okresného súdu) konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), ako aj obsahu relevantných dôkazov je napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Ústavný súd považuje preto postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny s ústavne – v nevyhnutnom rozsahu – korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitých zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Na základe uvedeného ústavný súd v danej veci dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je svojvoľné. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

22. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s postupom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

23. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi postupom krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením označených práv, sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Sťažovateľka súčasne namietala aj porušenie základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ktoré spoločne zahrnula pod „základné právo...na spravodlivý proces“ (bod 4. 1). Porušenie základných práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy namietala ako celok a odôvodnila ich porušenie výslovne len tým, že *„jej vyjadrenia a dôkazy, ktoré boli do súdneho spisu založené neboli vôbec brané do úvahy, pričom účelové a zavádzajúce vyjadrenia matky opatrovankyne boli brané ako pravda“*.

25. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach... Podľa ods. 2 základné práva a slobody sa zaručujú... bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo... Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, ak sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

26. Krajský súd *„podľa § 214 ods. 2 O. s. p.“* rozhodol bez nariadenia pojednávania (teda z dôvodu ustanoveného zákonom, pozn.). O odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu okresného súdu z 26. apríla 2013 krajský súd rozhodol 18. októbra 2013, teda v lehote nespôsobilej porušiť v zásade označené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľka mala možnosť (a aj ju náležite využila) vyjadriť sa v prvostupňovom konaní a aj v rámci podaného odvolania k v konaní produkovaným relevantným dôkazom. Podstatou argumentácie sťažovateľky je jej polemizovanie s hodnotením existujúceho skutkového stavu zisteného v konaní všeobecnými súdmi a z neho vyplývajúcich právnych záverov týchto súdov. Nestotožnenie sa všeobecných súdov so skutkovými a právnymi závermi (názormi) sťažovateľky nie je samo osebe

spôsobilé porušiť ani tieto sťažovateľkou označené základné práva. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie základných práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

27. Z podobných dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v rozsahu označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. K uvedenému ústavný súd už iba dodáva, že keďže namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo porušené právo základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 23), nemohlo potom dôjsť ani k porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy.

28. Ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy sú všeobecnými ustanoveniami k základným právam upraveným ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou) adresované predovšetkým orgánom štátu pôsobiacim v normotvornej činnosti a významným aplikačným pravidlom ochrany základných práv a slobôd. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces označeným rozhodnutím najvyššieho súdu (bod 23), nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel, a preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

29. Po odmietnutí sťažovateľkinej sťažnosti ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej návrhom na zrušenie namietaných rozhodnutí (pozri bod 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2014